

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

बीड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ८४/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - १७.०१.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ११ ते १७ जानेवारी २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १८ ते २२ जानेवारी २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
११/०१	१२/०१	१३/०१	१४/०१	१५/०१	१६/०१	१७/०१	दिनांक	१८/०१	१९/०१	२०/०१	२१/०१	२२/०१
							पाऊस (मिमी)	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे
							कमाल तापमान (अं.से)					
							किमान तापमान (अं.से)					
							स. ढग स्थिती (आकाश)					
							दु. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)					
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)					
							वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)					
							स. वाऱ्याची दिशा					
							दु.					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार बीड जिल्ह्यात पुढील चार दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. बीड जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १७ ते २३ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा जास्त व दिनांक २४ ते ३० जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा जास्त व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. नविन लागवड केलेल्या ऊस पिकात खूपणी करून तण नियंत्रण करावे. ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरट्रानिलीप्रोल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनालफॉस २५ % २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदाजवळ कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी.
हरभरा	फुलोरा ते घाटे धरणे	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तूषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. हरभरा पिकात पाणी साचणार नाही याची दक्षता घ्यावी. उघड्या वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी T आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी हरभरा पीक फुलोरा अवस्थेत असताना ५ % निंबोळी अर्काची किंवा ३०० पीपीएम अझाडीरेकटीन ५० मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे फवारणी घ्यावी. अळी अवस्था लहान असताना एच.ए.एन.पी.व्ही ५०० एल.ई. विषाणूची १० मिली प्रति १० लिटर पाणी (२०० मिली प्रति एकर) याप्रमाणे फवारणी करावी. तर किडीने आर्थिक नुकसानीची पातळी ओलांडल्यानंतर इमामेक्टिन बेंझोएट ५ % - ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ८८ ग्रॅम) किंवा क्लोरट्रानिलीप्रोल १८.५ % - ३ मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ६० मिली) किंवा फ्लुबेंडामाईड २० % - ५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर १२५ ग्रॅम) फवारावे.
करडई	वाढीची ते कळी धरणे	करडई पिकात माव्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा असिफेट ७५ % १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. अंबे बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्याची छाटणी करावी व छाटणी केलेल्या फांद्यावर बोर्डो पेस्ट लावावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी. डाळींब फळांची काढणी झाल्यानंतर बागेतील वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्या काढून टाकाव्यात व बाग स्वच्छ करावी. डाळींब बागेस आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
चिक्	फळवाढीची	चिक् बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	वांगे भाजीपाला पिकात शेंडा आणि फळ पोखरणान्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास प्रादुर्भाव ग्रस्त शेंडे व फळे गोळा करून नष्ट करावेत व त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतात एकर २ कामगंध सापळे लावावेत किंवा क्लोरट्रानिलीप्रोल १८.५ % एससी ४ मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस २० % एससी २० मिली किंवा सायपरमेथ्रीन १०% ईसी ११ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्युट्रिनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूपणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची /काढणी	फुल पिकात खूपणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	---	भारत देशात ६ ते ७ प्रकारचे कोळी किटकांचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव होतो त्यात टेट्राणायचस इक्विटो रोस व टेट्राणायचस लूडिनी ह्या होत. कुन्नूर तमिळनाडू येथे प्रथम इयूटेट्राणायचस अरीयंटलीस या कोळी किटकाचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव दिसून आला. पिवळे ब्रॉड माइट या बहुभक्षी कोळी किटकाचा पॉली फॅंगोटेट्राणायचस लॅटस कुन्नूर तमिळनाडू येथे तुती बागेत प्रादुर्भाव आढळून प्रथम हा दुर्मीळ प्रादुर्भाव करणारा कोळी किटक मोठ्या प्रमाणावर तुती बागेवर प्रादुर्भाव करत आहे. सन २०१९-२० मध्ये कर्नाटक व तमिळनाडू राज्यातील तुती बागेचे नुकसान करत असून सन २०२२-२३ मध्ये महाराष्ट्र राज्यातील तुती बागेत दिसून आला आहे. तुतीची नविन वाढ जळाल्यासारखे पिवळे पडतात व वाळतात. बागेवर ८० टक्के गंधक ३ ग्रॅम प्रति लिटर फवारणी करावी नंतर ५ दिवसांनी तुती पाने खाऊ खालावेत.
पशुधन व्यवस्थापन	---	जनावरे आजारी पडू नयेत म्हणून पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने जनावरांना जंतनाशक पाजावेत व लसीकरण करून घ्यावे. दूध व्यवसाय करताना आपल्या शंकांच्या निरसनसाठी अनुक्रमे १८००२३३०४१८ आणि १८००२३३ ३२६८ या टोल फ्रि क्रमांकावर कॉल करून पशुसंवर्धन खाते व पशुवैद्यक विद्यापीठाशी संपर्क करा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
 ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
 वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

हिंगोली जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ८४/२०२४ - २०२५

शुक्रवार, दिनांक - १७.०१.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ११ ते १७ जानेवारी २०२५)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक १८ ते २२ जानेवारी २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
११/०१	१२/०१	१३/०१	१४/०१	१५/०१	१६/०१	१७/०१	दिनांक		१८/०१	१९/०१	२०/०१	२१/०१	२२/०१
							पाऊस (मिमी)		कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे
							कमाल तापमान (अं.सें)						
							किमान तापमान (अं.सें)						
							स.	ढग स्थिती (आकाश)					
							दु.						
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)						
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)						
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)						
							स.	वाऱ्याची दिशा					
							दु.						

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार हिंगोली जिल्ह्यात पुढील चार दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. हिंगोली जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १७ ते २३ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे व दिनांक २४ ते ३० जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषि हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. नविन लागवड केलेल्या ऊस पिकात खूपणी करून तण नियंत्रण करावे. ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरॅट्रानोलीप्रोल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनालफॉस २५% २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदाजवळ कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी.
हरभरा	फुलोरा ते घाटे धरणे	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तूषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. हरभरा पिकात पाणी साचणार नाही याची दक्षता घ्यावी. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी 'T' आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी हरभरा पीक फुलोरा अवस्थेत असताना ५ % निंबोळी अर्काची किंवा ३०० पीपीएम अझाडीरेकटीन ५० मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे फवारणी घ्यावी. अळी अवस्था लहान असताना एच.ए.एन.पी.व्ही ५०० एल.ई. विषाणूची १० मिली प्रति १० लिटर पाणी (२०० मिली प्रति एकर) याप्रमाणे फवारणी करावी. तर किडीने आर्थिक नुकसानीची पातळी ओलांडल्यानंतर इमामेक्टिन बेंझोएट ५ % - ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ८८ ग्रॅम) किंवा क्लोरॅट्रानोलीप्रोल १८.५ % - ३ मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ६० मिली) किंवा फ्लुबेंडामाईड २० % - ५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर १२५ ग्रॅम) फवारावे.
करडई	वाढीची ते कळी धरणे	करडई पिकात मायाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा अर्सिफेट ७५ % १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. अंबे बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्याची छाटणी करावी व छाटणी केलेल्या फांद्यावर बोर्डो पेस्ट लावावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी. डाळींब फळांची काढणी झाल्यानंतर बागेतील वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्या काढून टाकाव्यात व बाग स्वच्छ करावी. डाळींब बागेस आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
चिंकू	फळवाढीची	चिंकू बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	वांगे भाजीपाला पिकात शेंडा आणि फळ पोखरणाऱ्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास प्रादुर्भाव प्रस्त शेंडे व फळे गोळा करून नष्ट करावेत व त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतात एकर २ कामगंध सापळे लावावेत किंवा क्लोरॅट्रानोलीप्रोल १८.५ % एससी ४ मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस २० % एससी २० मिली किंवा सायपरमेथ्रीन १०% ईसी ११ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्युटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूपणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची /काढणी	फुल पिकात खूपणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	---	भारत देशात ६ ते ७ प्रकारचे कोळी किटकांचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव होतो त्यात ट्रेट्रानायचस इक्टो रोस व ट्रेट्रानायचस लुडिनी ह्या होत. कुन्नूर तमिळनाडू येथे प्रथम इयूट्रेट्रानायचस अरीयंटलीस या कोळी किटकाचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव दिसून आला. पिचळे ब्रांड माइट या बहुभक्षी कोळी किटकाचा पॉली फॅंगोट्रेट्रानिमस लॅटस कुन्नूर तमिळनाडू येथे तुती बागेत प्रादुर्भाव आढळून प्रथम हा दुर्मिळ प्रादुर्भाव कृष्णारा कोळी किटक मोठ्या प्रमाणावर तुती बागेवर प्रादुर्भाव करत आहे. सन २०१९-२० मध्ये कर्नाटक व तमिळनाडू राज्यातील तुती बागेचे नुकसान करत असून सन २०२२-२३ मध्ये महाराष्ट्र राज्यातील तुती बागेत दिसून आला आहे. तुतीची नविन वाढ जळाल्यासारखे पिचळे पडतात व वाळतात. बागेवर ८० टक्के गंधक ३ ग्रॅम प्रति लिटर फवारणी करावी नंतर ५ दिवसांनी तुती पाने खाऊ खालावेत.
पशुधन व्यवस्थापन	---	जनावरे आजारी पडू नयेत म्हणून पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने जनावरांना जंतनाशक पाजावेत व लसीकरण करून घ्यावे. दूध व्यवसाय करताना आपल्या शंकांच्या निरसनासाठी अनुक्रमे १८००२३३०४१८ आणि १८००२३३ ३२६८ या टोल फ्रि क्रमांकावर कॉल करून पशुसंवर्धन खाते व पशुवैद्यक विद्यापीठाशी संपर्क करा.

सदर कृषि हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

जालना जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ८४/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - १७.०१.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ११ ते १७ जानेवारी २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १८ ते २२ जानेवारी २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
११/०१	१२/०१	१३/०१	१४/०१	१५/०१	१६/०१	१७/०१	दिनांक	१८/०१	१९/०१	२०/०१	२१/०१	२२/०१
							पाऊस (मिमी)	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे
							कमाल तापमान (अं .सें)					
							किमान तापमान (अं .सें)					
							स. ढग स्थिती (आकाश)					
							दु. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)					
							दु. दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)					
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)					
							स. वाऱ्याची दिशा					
							दु.					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार जालना जिल्ह्यात पुढील चार दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. जालना जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १७ ते २३ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे व दिनांक २४ ते ३० जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. नविन लागवड केलेल्या ऊस पिकात खूपणी करून तण नियंत्रण करावे. ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरॅट्रानिलीप्रोल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनालफॉस २५% २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदाजवळ कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी.
हरभरा	फुलोरा ते घाटे धरणे	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तूषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. हरभरा पिकात पाणी साचणार नाही याची दक्षता घ्यावी. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी 'I' आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकरी २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी हरभरा पीक फुलोरा अवस्थेत असताना ५ % निंबोळी अर्काची किंवा ३०० पीपीएम अझाडीरेकटीन ५० मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे फवारणी घ्यावी. अळी अवस्था लहान असताना एच.ए.एन.पी.व्ही ५०० एल.ई. विषाणूची १० मिली प्रति १० लिटर पाणी (२०० मिली प्रति एकर) याप्रमाणे फवारणी करावी. तर किडीने आर्थिक नुकसानीची पातळी ओलांडल्यानंतर इमामेक्टिन बेंझोएट ५ % - ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ८८ ग्रॅम) किंवा क्लोरॅट्रानिलीप्रोल १८.५ % - ३ मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ६० मिली) किंवा फ्लुबेंडामाईड २० % - ५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर १२५ ग्रॅम) फवारावे.
करडई	वाढीची ते कळी धरणे	करडई पिकात माव्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा असिफेट ७५ % १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. अंबे बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्याची छाटणी करावी व छाटणी केलेल्या फांद्यावर बोर्डो पेस्ट लावावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी. डाळींब फळांची काढणी झाल्यानंतर बागेतील वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्या काढून टाकल्यात व बाग स्वच्छ करावी. डाळींब बागेस आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
चिक्कू	फळवाढीची	चिक्कू बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	वांगे भाजीपाला पिकात शेंडा आणि फळ पोखरण्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास प्रादुर्भाव ग्रस्त शेंडे व फळे गोळा करून नष्ट करावेत व त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतात एकरी २ कामगंध सापळे लावावेत किंवा क्लोरॅट्रानिलीप्रोल १८.५ % एससी ४ मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस २० % एससी २० मिली किंवा सायपरमेशीन १० % ईसी ११ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्यूटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूपणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची /काढणी	फुल पिकात खूपणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	---	भारत देशात ६ ते ७ प्रकारचे कोळी किटकांचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव होतो त्यात टेट्रानायचस इक्विटो रोस व टेट्रानायचस लूडिनी ह्या होत. कुन्नूर तमिळनाडू येथे प्रथम इयूटेट्रानायचस अरीयंटलीस या कोळी किटकाचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव दिसून आला. पिवळे ब्राँड माइट या बहुभक्षी कोळी किटकाचा पॉली फॅंगोटेट्राइनिस लॅटस कुन्नूर तमिळनाडू येथे तुती बागेत प्रादुर्भाव आढळून प्रथम हा दुर्मीळ प्रादुर्भाव करणारा कोळी किटक मोठ्या प्रमाणावर तुती बागेवर प्रादुर्भाव करत आहे. सन २०१९-२० मध्ये कर्नाटक व तमिळनाडू राज्यातील तुती बागेचे नुकसान करत असून सन २०२२-२३ मध्ये महाराष्ट्र राज्यातील तुती बागेत दिसून आला आहे. तुतीची नविन वाढ जडाल्यासारखे पिवळे पडतात व वाळतात. बागेवर ८० टक्के गंधक ३ ग्रॅम प्रति लिटर फवारणी करावी नंतर ५ दिवसांनी तुती पाने खाऊ खालावेत.
पशुधन व्यवस्थापन	---	जनावरे आजारी पडू नयेत म्हणून पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने जनावरांना जंतनाशक पाजावेत व लसीकरण करून घ्यावे. दूध व्यवसाय करताना आपल्या शंकांच्या निरसनसाठी अनुक्रमे १८००२३३०४१८ आणि १८००२३३ ३२६८ या टोल फ्रि क्रमांकावर कॉल करून पशुसंवर्धन खाते व पशुवैद्यक विद्यापीठाशी संपर्क करा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
 ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
 वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

लातूर जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ८४/२०२४ - २०२५

शुक्रवार, दिनांक - १७.०१.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ११ ते १७ जानेवारी २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १८ ते २२ जानेवारी २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
११/०१	१२/०१	१३/०१	१४/०१	१५/०१	१६/०१	१७/०१	दिनांक	१८/०१	१९/०१	२०/०१	२१/०१	२२/०१
							पाऊस (मिमी)	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे
							कमाल तापमान (अं .से)					
							किमान तापमान (अं .से)					
							स. ढग स्थिती (आकाश)					
							दु. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)					
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)					
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)					
							स. वाऱ्याची दिशा					
							दु.					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार लातूर जिल्ह्यात पुढील चार दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. लातूर जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १७ ते २३ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे व दिनांक २४ ते ३० जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषि हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. नविन लागवड केलेल्या ऊस पिकात खूपपाणी करून तण नियंत्रण करावे. ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरॅट्रानिलीप्रोल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनालफॉस २५% २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघडे पडलेल्या कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी.
हरभरा	फुलोरा ते घाटे धरणे	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तूषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. हरभरा पिकात पाणी साचणार नाही याची दक्षता घ्यावी. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी 'T' आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी हरभरा पीक फुलोरा अवस्थेत असताना ५ % निंबोळी अर्काची किंवा ३०० पीपीएम अझाडीरेकटीन ५० मिली प्रति १० लीटर पाणी याप्रमाणे फवारणी घ्यावी. अळी अवस्था लहान असताना एच.ए.एन.पी.व्ही ५०० एल.ई. विषाणूची १० मिली प्रति १० लीटर पाणी (२०० मिली प्रति एकर) याप्रमाणे फवारणी करावी. तर किडीने आर्थिक नुकसानीची पातळी ओलांडल्यानंतर इमामेक्टिन बेंझोएट ५ % - ४.५ ग्रॅम प्रति १० लीटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ८८ ग्रॅम) किंवा क्लोरॅट्रानिलीप्रोल १८.५ % - ३ मिली प्रति १० लीटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ६० मिली) किंवा फ्लुबेंडामाईड २० % - ५ ग्रॅम प्रति १० लीटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर १२५ ग्रॅम) फवारावे.
करडई	वाढीची ते कळी धरणे	करडई पिकास आवश्यकतेनुसार प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा असिफेट ७५ % १० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. अंबे बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्याची छाटणी करावी व छाटणी केलेल्या फांद्यावर बोर्डो पेस्ट लावावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी. डाळींब फळांची काढणी झाल्यानंतर बागेतील वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्या काढून टाकाव्यात व बाग स्वच्छ करावी. डाळींब बागेस आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
चिंकू	फळवाढीची	चिंकू बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	वांगे भाजीपाला पिकात शेंडा आणि फळ पोखरणाऱ्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास प्रादुर्भाव प्रस्त शेंडे व फळे गोळा करून नष्ट करावेत व त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतात एकर २ कामगंध सापळे लावावेत किंवा क्लोरॅट्रानिलीप्रोल १८.५ % एससी ४ मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस २० % एससी २० मिली किंवा सायपरमेथ्रीन १०% ईसी ११ मिली प्रति १० लीटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिळवू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्युटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लीटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूपपाणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची /काढणी	फुल पिकात खूपपाणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	---	भारत देशात ६ ते ७ प्रकारचे कोळी किटकांचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव होतो त्यात टेट्रानायचस इक्विटो रोस व टेट्रानायचस लुडिनी ह्या होत. कुन्नूर तमिळनाडू येथे प्रथम इयूटेट्रानायचस अरीयंटलीस या कोळी किटकाचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव दिसून आला. पिवळे ब्रांड माइट या बहुभक्षी कोळी किटकाचा पॉली फॅंगोटेट्रानिमिस लॅटस कुन्नूर तमिळनाडू येथे तुती बागेत प्रादुर्भाव आढळून प्रथम हा दुर्मिळ प्रादुर्भाव करणारा कोळी किटक मोठ्या प्रमाणावर तुती बागेवर प्रादुर्भाव करत आहे. सन २०१९-२० मध्ये कर्नाटक व तमिळनाडू राज्यातील तुती बागेचे नुकसान करत असून सन २०२२-२३ मध्ये महाराष्ट्र राज्यातील तुती बागेत दिसून आला आहे. तुतीची नविन वाढ जळाल्यासारखे पिवळे पडतात व वाळतात. बागेवर ८० टक्के गंधक ३ ग्रॅम प्रति लीटर फवारणी करावी नंतर ५ दिवसांनी तुती पाने खाऊ घालावेत.
पशुधन व्यवस्थापन	---	जनावरे आजारी पडू नयेत म्हणून पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने जनावरांना जंतनाशक पाजावेत व लसीकरण करून घ्यावे. दूध व्यवसाय करताना आपल्या शंकांच्या निरसनासाठी अनुक्रमे १८००२३३०४१८ आणि १८००२३३ ३२६८ या टोल फ्रि क्रमांकावर कॉल करून पशुसंवर्धन खाते व पशुवैद्यक विद्यापीठाशी संपर्क करा.

सदर कृषि हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशांवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

नांदेड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ८४/२०२४ - २०२५

शुक्रवार, दिनांक - १७.०१.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ११ ते १७ जानेवारी २०२५)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १८ ते २२ जानेवारी २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
११/०१	१२/०१	१३/०१	१४/०१	१५/०१	१६/०१	१७/०१	दिनांक	१८/०१	१९/०१	२०/०१	२१/०१	२२/०१
							पाऊस (मिमी)	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे
							कमाल तापमान (अं .से)					
							किमान तापमान (अं .से)					
							स. ढग स्थिती (आकाश)					
							दु. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)					
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)					
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)					
							स. वाऱ्याची दिशा					
							दु.					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार नांदेड जिल्ह्यात पुढील चार दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. नांदेड जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १७ ते २३ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे व दिनांक २४ ते ३० जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीएवढे राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. नविन लागवड केलेल्या ऊस पिकात खूपपाणी करून तण नियंत्रण करावे. ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरॅट्रानोलीप्रोल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशांचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनालफॉस २५ % २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल केलेले नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदाजवळ कंदमाशांची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी.
हरभरा	फुलोरा ते घाटे धरणे	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तूषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. हरभरा पिकात पाणी साचणार नाही याची दक्षता घ्यावी. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी T आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी हरभरा पीक फुलोरा अवस्थेत असताना ५ % निंबोळी अर्काची किंवा ३०० पीपीएम अझाडीरेकटीन ५० मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे फवारणी घ्यावी. अळी अवस्था लहान असताना एच.ए.एन.पी.व्ही ५०० एल.ई. विषाणूची १० मिली प्रति १० लिटर पाणी (२०० मिली प्रति एकर) याप्रमाणे फवारणी करावी. तर किडीने आर्थिक नुकसानीची पातळी ओलांडल्यानंतर इमामेक्टिन बेंझोएट ५ % - ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ८८ ग्रॅम) किंवा क्लोरॅट्रानोलीप्रोल १८.५ % - ३ मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर ६० मिली) किंवा फ्लुबेंडामाईड २० % - ५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रती एकर १२५ ग्रॅम) फवारवावे.
करडई	वाढीची ते कळी धरणे	करडई पिकात माव्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा अिसिफेट ७५ % १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. अंबे बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्याची छाटणी करावी व छाटणी केलेल्या फांद्यावर बोर्डा पेस्ट लावावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी. डाळींब फळांची काढणी झाल्यानंतर बागेतील वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्या काढून टाकाव्यात व बाग स्वच्छ करावी. डाळींब बागेस आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
चिक्कू	फळवाढीची	चिक्कू बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	वांगे भाजीपाला पिकात शेंडा आणि फळ पोखरणान्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास प्रादुर्भाव ग्रस्त शेंडे व फळे गोळा करून नष्ट करावेत व त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतात एकर २ कामगंध सापळे लावावेत किंवा क्लोरॅट्रानोलीप्रोल १८.५ % एससी ४ मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस २० % एससी २० मिली किंवा सायपरमेथ्रीन १०% ईसी ११ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्यूटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूपपाणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची /काढणी	फुल पिकात खूपपाणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	---	भारत देशात ६ ते ७ प्रकारचे कोळी किटकांचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव होतो त्यात टेट्रानायचस इक्विटो रोस व टेट्रानायचस लूडिनी ह्या होत. कुन्नूर तमिळनाडू येथे प्रथम इयूटेट्रानायचस अरीयंटलीस या कोळी किटकाचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव दिसून आला. पिवळे ब्रॉड माइट या बहुभक्षी कोळी किटकाचा पॉली फॅंगोटेट्रानिमिस लॅटस कुन्नूर तमिळनाडू येथे तुती बागेत प्रादुर्भाव आढळून प्रथम हा दुर्मिळ प्रादुर्भाव करणारा कोळी किटक मोठ्या प्रमाणावर तुती बागेवर प्रादुर्भाव करत आहे. सन २०१९-२० मध्ये कर्नाटक व तमिळनाडू राज्यातील तुती बागेचे नुकसान करत असून सन २०२२-२३ मध्ये महाराष्ट्र राज्यातील तुती बागेत दिसून आला आहे. तुतीची नविन वाढ जळाल्यासारखे पिवळे पडतात व वाळतात. बागेवर ८० टक्के गंधक ३ ग्रॅम प्रति लिटर फवारणी करावी नंतर ५ दिवसांनी तुती पाने खाऊ खालावेत. जनावरे आजारी पडू नयेत म्हणून पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने जनावरांना जंतनाशक पाजावेत व लसीकरण करून घ्यावे. दूध व्यवसाय करताना आपल्या शंकांच्या निरसनसाठी अनुक्रमे १८००२३३०४१८ आणि १८००२३३३३२६८ या टोल फ्रि क्रमांकावर कॉल करून पशुसंवर्धन खाते व पशुवैद्यक विद्यापीठाशी संपर्क करा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
 वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

परभणी जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ८४/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - १७.०१.२०२५

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक ११ ते १७ जानेवारी २०२५)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक १८ ते २२ जानेवारी २०२५ साठी हवामान अंदाज)				
११/०१	१२/०१	१३/०१	१४/०१	१५/०१	१६/०१	१७/०१	दिनांक		१८/०१	१९/०१	२०/०१	२१/०१	२२/०१
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)		कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे	कोरडे
२९.४	२९.०	२८.०	२९.१	२९.०	२८.६		कमाल तापमान (अं.से)						
१२.०	१६.१	१७.०	१३.६	१५.३	१४.८	१३.८	किमान तापमान (अं.से)						
अंशतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	स.	ढग स्थिती (आकाश)					
स्वच्छ	ढगाळ	अंशतः ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	दु.						
९५	८६	७७	८७	८७	९१	९८	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)						
४३	५०	४८	४५	३९	४१		दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)						
२.०	१.९	३.९	३.१	३.८	३.१	२.७	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)						
शांत	शांत	पश्चिम- वायव्य	शांत	उत्तर	शांत	शांत	स.	वाऱ्याची दिशा					
पश्चिम- वायव्य	शांत	पूर्व-आग्नेय	पूर्व- ईशान्य	पूर्व- आग्नेय	पूर्व- ईशान्य		दु.						
पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील					पाऊस (मिमी) ०१/०१/२०२५ पासून आजपर्यंत			पाऊस (मिमी) ०१/०६/२०२४ पासून आजपर्यंत					
०.०					०.०			९३.७					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार परभणी जिल्ह्यात पुढील चार दिवस हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता आहे. परभणी जिल्ह्यात पुढील चार ते पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू वाढ होण्याची तर पुढील तीन ते चार दिवसात किमान तापमानात फारशी तफावत जाणवत नाही.

सामान्य सल्ला :

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक १७ ते २३ जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा जास्त व दिनांक २४ ते ३० जानेवारी २०२५ दरम्यान पाऊस सरासरीपेक्षा कमी, कमाल तापमान सरासरीपेक्षा कमी व किमान तापमान सरासरीपेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश : पिकास, फळबागेस, भाजीपाला व फुल पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
ऊस	वाढीची	ऊस पिकास आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे. नविन लागवड केलेल्या ऊस पिकात खूपपाणी करून तण नियंत्रण करावे. ऊस पिकावर खोड किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी क्लोरपायरीफॉस २० % २५ मिली किंवा क्लोरट्रानिलीप्रॉल १८.५ % ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
हळद	कंद वाढीची	हळद पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे. हळद पिकात कंदमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी १५ दिवसांच्या अंतराने क्विनालफॉस २५ % २० मिली किंवा डायमिथोएट ३० % १५ मिली यापैकी एका किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून आलटून-पालटून फवारणी करावी. (हळद पिकावर केंद्रीय किटकनाशक मंडळातर्फे लेबल क्लेम नसल्यामुळे विद्यापिठ शिफारशीत संशोधनाचे निष्कर्ष दिले आहेत). उघड्या पडलेल्या कंदमाशीची मादी अंडी घालते त्यामुळे, उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत व वेळेवर हळदीची भरणी करावी.
हरभरा	फुलोरा ते घाटे धरणे	हरभरा पिकास आवश्यकतेनुसार तृषार सिंचन पध्दतीने पाणी द्यावे. हरभरा पिकात पाणी साचणार नाही याची दक्षता घ्यावी. ढगाळ वातावरणामुळे हरभरा पिकात घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतामध्ये इंग्रजी 'I' आकाराचे प्रति एकर २० पक्षी थांबे लावावेत व घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी प्रति एकर २ कामगंध सापळे लावावेत. हरभरा पिकात घाटे अळीच्या व्यवस्थापनासाठी हरभरा पीक फुलोरा अवस्थेत असताना ५ % निंबोळी अर्काची किंवा ३०० पीपीएम अझाडीरेकटीन ५० मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे फवारणी घ्यावी. अळी अवस्था लहान असताना एच.ए.एन.पी.व्ही ५०० एल.ई. विषाणूची १० मिली प्रति १० लिटर पाणी (२०० मिली प्रति एकर) याप्रमाणे फवारणी करावी. तर किडीने आर्थिक नुकसानीची पातळी ओलांडल्यानंतर इमामेक्टिन बेंझोएट ५ % - ४.५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रति एकर ८८ ग्रॅम) किंवा क्लोरट्रानिलीप्रॉल १८.५ % - ३ मिली प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रति एकर ६० मिली) किंवा फ्लुबेंडामाईड २० % - ५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी याप्रमाणे (प्रति एकर १२५ ग्रॅम) फवारवावे.
करडई	वाढीची ते कळी धरणे	करडई पिकात माऱ्याचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमिथोएट ३० % १३ मिली किंवा असिफेट ७५ % १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. करडई पिकात आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
संत्रा/मोसंबी	फळवाढीची	मृग बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत फळ वाढीसाठी ००:५२:३४ १५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. अंबे बहार धरलेल्या संत्रा/मोसंबी बागेत वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्याची छाटणी करावी व छाटणी केलेल्या फांद्यावर बोर्डो पेस्ट लावावी. संत्रा/मोसंबी बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे. संत्रा/मोसंबी बागेत आवश्यकतेनुसार पाणी व्यवस्थापन करावे.
डाळींब	काढणी	काढणीस असलेल्या डाळींब फळांची काढणी करून घ्यावी. डाळींब फळांची काढणी झाल्यानंतर बागेतील वाळलेल्या व रोगग्रस्त फांद्या काढून टाकाव्यात व बाग स्वच्छ करावी. डाळींब बागेस आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
चिक्कू	फळवाढीची	चिक्कू बागेत अंतरमशागतीची कामे करून तण नियंत्रण करावे व आवश्यकतेनुसार पाणी द्यावे.
भाजीपाला	वाढीची / काढणी	वांगे भाजीपाला पिकात शेंडा आणि फळ पोखरणाऱ्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास प्रादुर्भाव ग्रस्त शेंडे व फळे गोळा करून नष्ट करावेत व त्याच्या व्यवस्थापनासाठी शेतात एकर २ कामगंध सापळे लावावेत किंवा क्लोरट्रानिलीप्रॉल १८.५ % एससी ४ मिली किंवा क्लोरपायरीफॉस २० % एससी २० मिली किंवा सायपरमेट्रीन १० % ईसी ११ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. मिरची व गवार पिकावर पावडरी मिल्ड्यू रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास याच्या व्यवस्थापनासाठी मायक्लोब्युटॅनिल १० % डब्ल्यूपी १० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघाड बघून फवारणी करावी. भाजीपाला पिकात खूपपाणी करून भाजीपाला पिक तण विरहीत ठेवावे व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकाची पिकाची काढणी करून घ्यावी.
फुलशेती	वाढीची / काढणी	फुल पिकात खूपपाणी करून फुल पिक तण विरहीत ठेवावेत व आवश्यकतेनुसार पाटाने पाणी द्यावे. काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून घ्यावी.
तुती रेशीम उद्योग	---	भारत देशात ६ ते ७ प्रकारचे कोळी किटकांचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव होतो त्यात टेट्रानायचस इक्टो रोस व टेट्रानायचस लुडिनी ह्या होत. कुन्नूर तमिळनाडू येथे प्रथम इयूटेट्रानायचस अरीयंटलीस या कोळी किटकाचा तुती बागेवर प्रादुर्भाव दिसून आला. पिवळे ब्रांड माइट या बहुभक्षी कोळी किटकाचा पॉली फॅंगोटेट्रानिमिस लॅटस कुन्नूर तमीळनाडू येथे तुती बागेत प्रादुर्भाव आढळून प्रथम हा दुर्मिळ प्रादुर्भाव कृष्णा कोळी किटक मोठ्या प्रमाणावर तुती बागेवर प्रादुर्भाव करत आहे. सन २०१९-२० मध्ये कर्नाटक व तमिळनाडू राज्यातील तुती बागेचे नुकसान करत असून सन २०२२-२३ मध्ये महाराष्ट्र राज्यातील तुती बागेत दिसून आला आहे. तुतीची नविन वाढ जळाल्यासारखे पिवळे पडतात व वाळतात. बागेवर ८० टक्के गंधक ३ ग्रॅम प्रति लिटर फवारणी करावी नंतर ५ दिवसांनी तुती पाने खाऊ खालावेत.
पशुधन व्यवस्थापन	---	जनावरे आजारी पडू नयेत म्हणून पशुवैद्यकाच्या सल्ल्याने जनावरांना जंतनाशक पाजावेत व लसीकरण करून घ्यावे. दूध व्यवसाय करताना आपल्या शंकांच्या निरसनसाठी अनुक्रमे १८००२३३०४८ आणि १८००२३३ ३२६८ या टोल फ्रि क्रमांकावर कॉल करून पशुसंवर्धन खाते व पशुवैद्यक विद्यापीठाशी संपर्क करा.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी